

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw M.J.A. van der Hoeven
Postbus 16375
2500 BJ 'S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
28 september 2006	Meerjarenbegroting Wereldomroep 2007-2011		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	B&P-005539-sv	S.J. Varga	(035) 7737 744
		Mevr. E.J. Eijsvogel AA	(035) 7737 743

Geachte mevrouw Van der Hoeven,

De Wereldomroep zendt op grond van artikel 108 van de Mediawet jaarlijks voor 1 oktober een begroting naar u en het Commissariaat voor de Media. Op grond van artikel 108a laat het Commissariaat jaarlijks voor 1 november zijn opmerkingen daarbij aan u weten.

In verband met de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 22 november 2006 heeft u de Wereldomroep en het Commissariaat verzocht genoemde procedure met een maand te vervroegen. Om die reden ontvingen wij van de Wereldomroep het Meerjarenplan 2007-2011, waarvan ook een begroting deel uitmaakt, al op 31 augustus en doen wij u nu reeds onze opmerkingen daarbij toekomen.

Alvorens inhoudelijk commentaar te geven, stellen wij vast dat de begroting alle elementen bevat die daarin op grond van artikel 108 moeten zijn opgenomen. Zo is onder meer de wijze waarop de Wereldomroep uitvoering geeft aan zijn wettelijke taak beschreven en worden de bedragen gegeven die nodig zijn om de voornemens voor 2007 te verwezenlijken, alsmede een raming van de benodigde middelen voor 2008 tot en met 2011, voorzien van een toelichting. Daarnaast wordt de samenwerking met de landelijke publieke omroepen belicht en wordt daarbij tevens aangegeven hoeveel uur de Wereldomroep besteedt aan onderdelen die door of in opdracht van landelijke publieke omroepen zijn geproduceerd of door hen zijn uitgezonden.

Onze opmerkingen betreffen enerzijds de taken en keuzes van de Wereldomroep en anderzijds het financieel beleid. Ten slotte treft u ons advies aan met betrekking tot het toe te kennen budget.

De positieve grondtoon uit het meerjarenplan 2006-2010 van de Wereldomroep klinkt ook dit jaar door. De organisatie ligt op koers, het plan is vooral een concretisering voor de komende tijd, zo is te lezen. De Wereldomroep zegt er weliswaar met grote moeite in geslaagd te zijn de bezuinigingsdoelstelling voor 2007, net als vorig jaar ter grootte van € 1,1 miljoen, te kunnen realiseren, maar is niettemin vol vertrouwen en zelfbewust ten aanzien van zijn opdracht en de wijze waarop deze zal worden vervuld. Met deze bezuiniging zal de Wereldomroep volledig uitvoering hebben gegeven aan de bezuinigingstaakstelling zoals in 2004 opgelegd. Zoals aangegeven in de begrotingsbrief van 11 november 2005, bedraagt de structurele bezuiniging in totaal € 5,5 miljoen. Dat de Wereldomroep ook binnen strakke financiële kaders zijn ambitie behoudt, is te prijzen.

1. Kerntaken en keuzes

Kerntaken

Enige jaren geleden drongen wij er bij de Wereldomroep op aan een keuze te maken uit de vele doelstellingen die de Wereldomroep destijds binnen zijn wettelijke opdracht voor ogen stonden.

Mede als resultaat van het door de Wereldomroep in 2005 afgeronde 'revitalisatietraject', zijn uiteindelijk drie kerntaken geformuleerd. Deze blijven voor de periode 2007-2011 ongewijzigd. Het gaat om het informeren van Nederlandstaligen in het buitenland, het voorzien in onafhankelijke informatie in landen met een informatieachterstand en het verspreiden van een realistisch beeld van Nederland in het buitenland. Overigens heeft de voormalige staatssecretaris van OCW in de discussie over de Kabinetsvisie op de toekomst van de publieke omroep aangegeven dat de eerstgenoemde twee taken prioriteit hebben. Die focus binnen de driedelige taakstelling vindt ook het Commissariaat een juiste.

Eenduidigheid uitstraling

Behalve drie kerntaken formuleert de Wereldomroep ook nog specialismen, speerpunten en centrale thema's. Specialistenredacties voorzien de andere redacties van bijdragen die in het verlengde liggen van de missie en de taken. Een journalistieke speerpunt voor 2007 is 'Europa'. In de komende periode zullen verder 'Internationaal recht', 'Vrede en veiligheid' en 'Nederland en migratie' aan de orde komen. Deze specialisten moeten de zichtbaarheid en het bereik van de Wereldomroep vergroten.

Daarbij komen nog minstens twee actuele ('25 jaar HIV / Aids' en '60 jaar Wereldomroep') en vier centrale thema's ('Taal en identiteit', 'Halverwege de VN-Milenniumdoelstellingen', 'Nieuwe rol van het leger' en 'Het nieuwe China').

Buiten twijfel staat dat de specialistenredacties een belangrijke bijdrage (kunnen) leveren aan de nieuws- en informatievoorziening van de Wereldomroep, en regelmatig ook aan die van de binnenlandse omroepen. Los hiervan vragen wij ons af of door het geheel van de taken, speerpunten, specialismen en thema's voldoende duidelijk wordt waar de bijzondere aandacht van de Wereldomroep zich op richt. De sterke gelaagdheid in keuzes lijkt de herkenbaarheid en samenhang niet te dienen.

Dat de Wereldomroep herkenbaarheid en samenhang nastreeft, blijkt uit deels al doorgevoerde maatregelen om "één stem te laten doorklinken waarmee de Wereldomroep zijn kerntaken vormgeeft en invult". In dat kader organiseerde de Wereldomroep een centrale journalistieke aansturing van het nieuws in al zijn uitingen en in alle talen, overigens zonder daarbij naar totale gelijkgeschakeling te streven, aldus de Wereldomroep. De getroffen en de nog uit te voeren maatregelen op dit punt juicht het Commissariaat toe. Te verwachten valt dat ze tot versterking van de programma's en daarmee van de Wereldomroep zelf zullen leiden.

Crossmediale journalistiek

In toenemende mate benut de Wereldomroep alternatieve verspreidingsvormen naast radio. Met name de rol van internet wordt belangrijker, als distributieplatform (streaming audio, on demand audio en podcasting) en vanwege de mogelijkheden die internetsites verder nog bieden (zoals aanvullende informatie, waaronder foto's, naslagfunctie en interactie met het publiek). De Wereldomroep realiseert zich dat het goed kunnen benutten van internet en andere nieuwe media een omslag vraagt van veel van zijn medewerkers, voor wie radio maken immers de eerste natuur is. Verder wordt onderkend dat internet op journalistiek gebied nog een medium van *trial and error* is. Redacteuren wordt voldoende ruimte gelaten voor eigen creativiteit, maar daarbij wordt de samenhang niet uit het oog verloren.

Wij vinden het vanzelfsprekend dat de Wereldomroep op dit moment alle beschikbare media verkent, en met name internet probeert te integreren in de uitoefening van zijn taken. Er loopt echter nog een door OCW geïnitieerd onafhankelijk onderzoek dat duidelijk moet maken welk media-aanbod van de Wereldomroep er is voor welke doelgroep en wat de toegevoegde waarde van dat aanbod is. Juist de digitalisering van media vormt de aanleiding te onderzoeken met welke activiteiten en met welke distributiewijzen de Wereldomroep zijn taken het beste kan verrichten. Wij vinden dat de Wereldomroep niet al te ver op de conclusies van het rapport vooruit zou moeten lopen. Overigens heeft de Wereldomroep reeds aangegeven dat de uitkomsten mede de basis zullen vormen voor een af te sluiten prestatieovereenkomst.

Informatievrijheid

Wij menen dat de Wereldomroep een goed punt heeft waar wordt gewezen op nadelen van verspreiding van content via internet ten opzichte van de relatief dure etheruitzendingen. Naast de beperkte dekking van internet in grote delen van de wereld, kan het internet door overheden gemakkelijker worden gecontroleerd. Met het doel dissidente geluiden te bestrijden, benut een aantal overheden de eigenschappen van internet om specifieke gebruikers op te sporen en te vervolgen. Het verdient aanbeveling ook deze aspecten van internet te betrekken bij de afweging ten aanzien van de distributiemiddelen die de Wereldomroep voor zijn taakuitoefening het beste zou kunnen gebruiken.

Samenwerking

Programmatische, technische en journalistiek inhoudelijke samenwerking met derden is voor de Wereldomroep essentieel en zal in de komende periode daarom verder worden versterkt en uitgebreid. Inmiddels zijn met KRO, IKON en EO afspraken gemaakt over de levering van levensbeschouwelijke programma's. Met 3FM en een aantal lokale omroepen wordt voor de Nederlandse militairen in Afghanistan het programma Uruzgan.FM verzorgd. Het Commissariaat vindt verdergaande samenwerking met binnenlandse omroepen van groot belang, ook omdat daarmee het doelmatige gebruik van publieke middelen wordt bevorderd. Ten behoeve van een duidelijker beeld, zou de verantwoording van het aandeel programma's van binnenlandse omroepen in de Nederlandstalige programmering van de Wereldomroep zo ingericht kunnen worden dat het aandeel 'extern' ook, voor zover mogelijk, per kalenderjaar wordt vermeld.

2. Financieel beleid

Algemeen beeld

De Wereldomroep continueert de financiële uitgangspunten uit de meerjarenbegroting 2006-2010. In de begroting 2007 is de bezuinigingstaakstelling van € 1,1 miljoen, zoals vastgelegd in de brief van de Staatsecretaris van OCW van 30 juni 2004, gerealiseerd. Voor eventuele nadelige gevolgen van prijsschommelingen op de oliemarkt en valuta-invloeden zijn in de begroting 2007 geen bedragen voorzien.

Bij het bepalen van de aangevraagde middelen voor het jaar 2007 wordt door de Wereldomroep een accres van 1,5% gehanteerd, bovenop de toegekende middelen voor 2006. Ook voor de meerjarenraming 2008-2011 is uitgegaan van een ongewijzigde financiële structuur, waarbij voor de omroepmiddelen een accres van 1,5% is gehanteerd.

Voor 2007 en de meerjarenraming 2008-2011 zijn sluitende begrotingen ingediend. Er zijn geen exploitatieresultaten voorzien. Uitgaande van de begrote resultaten vanaf 2006 zal derhalve het eigen vermogen van de Wereldomroep gehandhaafd blijven op het niveau per 31 december 2005, te weten circa € 12 miljoen.

Inrichting en toelichting

De ontvangen meerjarenbegroting voldoet weliswaar qua inrichtingseisen aan de Mediawet, maar is wat beknopt in haar toelichtingen op de financiële ontwikkelingen in de jaren 2007-2011. Hoewel de omvang van de toelichtingen niet fundamenteel afwijkt van die in voorgaande jaren, en de Wereldomroep wat dat betreft dus niet minder informatie is gaan verschaffen dan voorheen, geven wij ter illustratie toch een aantal voorbeelden:

- Uit de toelichting op de meerjarenbegroting blijkt niet dat in het aangevraagde budget 2007 een geoormerkt budget voor nieuwe media van circa € 2 miljoen is opgenomen;
- In de meerjarenbegroting is de post resultaat deelnemingen begroot op € 0. Ten aanzien van de deelneming Broadcast Facilities Nederland BV (BFN) is in de begroting geen adequate toelichting opgenomen over de aard van de onzekere ontwikkelingen die hebben geleid tot de prognose 2007 van € 0. Overigens zijn in de jaren 2004 en 2005 bij BFN wel resultaten gerealiseerd van € 101.000 (2004), respectievelijk € 120.000 (2005);
- In de meerjarenbegroting is niet vermeld dat deze exclusief de resultaten van Radio Nederland Training Centrum (RNTC) is opgesteld;
- De gepresenteerde kolommen 'Begroting 2006' wijken zonder toelichting af van de meerjarenbegroting 2006-2010;
- De genoemde besparingen inzake distributiekosten op pagina 27 zijn niet cijfermatig onderbouwd. Wij begrijpen inmiddels uit aanvullende gegevens dat de belangrijkste oorzaak daarvan is gelegen in het Europees aanbesteden van het contract met Nozema;
- Belangrijke ontwikkelingen van posten in de begroting 2007 ten opzichte van de realisatie 2005 zijn niet toegelicht, zoals de afname van niet-programmagebonden bijdragen, afname van kosten inhuur personeel en afname van sociale lasten.

3. Advies

Wij adviseren u de Wereldomroep voor het jaar 2007 een budget toe te kennen van € 42,653 miljoen. In dit bedrag is de afgesproken bezuiniging van € 1,1 miljoen verwerkt, alsmede een verondersteld accres van 1,5%.

Genoemd bedrag dient als volgt over de drie in artikel 108, derde lid, 3 van de Mediawet genoemde uitgavencategorieën te worden verdeeld:

a. Kosten verzorging programma's	€ 26,451
b. Kosten verspreiding programma's	€ 11,111
c. Kosten niet rechtstreeks samenhangend met programma's	€ 5,091
Totaal	€ 42,653

In het aangevraagde reguliere budget voor de kosten van verzorging voor programma's is het geormerkte bedrag voor nieuwe media van circa € 2 miljoen meegenomen.

Verder geven wij de Wereldomroep voor de toekomst in overweging om de toelichting op het cijfermatige deel van de meerjarenbegroting uitvoeriger te onderbouwen. Dit zal bijdragen aan grotere toegankelijkheid van komende begrotingen.

Tot zover onze opmerkingen bij de meerjarenbegroting van de Wereldomroep.

Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar de Wereldomroep.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

prof. dr. Jan van Cuilenburg
voorzitter

prof. dr. Tineke Bahlmann
commissaris